

Selvitys hallintovaliokunnan HaVM 35/2014 mietinnössä ilmenevistä eri seikoista

Turvallisuusverkon käyttövelvoite

TUVE-verkolla ja sen yhteisillä palveluilla on tällä hetkellä noin 35 000 loppukäyttäjää. Turvallisuusverkon palveluja tuotetaan kaikille käyttövelvoitteen piiriin kuuluville käyttäjäryhmille. Palveluilla on noin 35 000 käyttäjää, valtioneuvostossa, poliisihallinnossa, Rajavartiolaitoksessa, Hätäkeskuslaitoksessa, Maahanmuuttovirastossa, Puolustusvoimissa, Tullissa, pelastustoimessa, ensihoidossa sekä eräissä näitä viranomaisia tukevissa organisaatioissa. Palveluita käytetään myös eräissä muissa valtion virastoissa ja laitoksissa sekä muun muassa eduskunnassa valmiustoiminnan suunnitteluun ja johtamiseen liittyvässä viestinnässä. TUVE-palvelujen käyttöä laajennetaan parhaillaan käyttövelvoitteen piiriin kuluviin pelastustoimen ja ensihoidon organisaatioihin. Lisäksi on käynnistetty palvelujen käyttöön saaminen käyttövelvoitettujen viranomaisten toimintaa tukeville kumppaneille nykyistä laajemmassa määrin.

Turvallisuusverkon verkko- ja infrastruktuuripalveluja käytetään joko turvallisuusverkon tieto- ja viestintäteknisten palveluiden siirtotienä (noin 20% kapasiteetistä) tai suoraan viraston omiin, yleensä operatiivisen toiminnan tarpeisiin (noin 80% kapasiteetistä). Turvallisuusverkon käyttäjille näkyviä tieto- ja viestintäteknisiä palveluja (mm. TUVE-työasema ja viestintäpalvelut) käyttää vuoden 2016 loppussa noin 75% käyttövelvoitteen piiriin kuuluvien viranomaisten henkilöstöstä. Vuosien 2017-2018 aikana tapahtuvien käyttöönottojen (mm. pelastustoiminta ja ensihoito) jälkeen noin 85-90% käyttövelvoitteen piiriin kuuluvasta viranomaisten henkilöstä käyttää turvallisuusverkkoa pääasiallisena tieto- ja viestintäteknisenä ratkaisuna toiminnassaan. Jäljelle jäävän henkilöstön osalta käyttäjäorganisaatiot ovat todenneet, että henkilöstön tehtäviin ei kohdistu korkean varautumisen tai turvallisuuden vaatimuksia, joten heidän tehtävien hoidon kannalta on tarkoituksenmukaista toimia muissa yhteisissä tieto- ja viestintäteknisissä ympäristöissä.

Turvallisuusverkon palveluntuotanto sekä toiminnan käynnistäminen ja liikkeenluovutus

Turvallisuusverkon palveluntuotanto siirrettiin julkisen hallinnon verkkoturvallisuutta edistävän hankkeen (TUVE-hanke) aikaisilta toimijoilta TUVE-laissa määrätyille toimijoille kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa siirrettiin verkko- ja infrastruktuuripalvelut 1.3.2015 ja toisessa vaiheessa tieto- ja viestintätekniset sekä integraatiopalvelut 1.6.2016. Toiminnan käynnistämisen ja toimintosiirtojen yhteydessä varmistettiin erityisesti käyttäjien toiminnassaan käyttämien järjestelmien toimivuus.

Julkisen hallinnon verkkoturvallisuutta edistävän hankkeen aikana puolustusvoimien laajentamat ja Hallinnon tietotekniikkakeskuksessa (HALTIK) rakennetut palvelut olivat käytössä jo ennen lain voimaantuloa. Palveluiden nimeämistä ja jaottelua tarkennettiin lain voimaantulon jälkeen ja valtiovarainministeriö esitteli valtioneuvostolle TUVE- lain nojalla turvallisuusverkkotoimintaan liittyvän asetuksen 27.5.2015. Asetuksella säädettiin tarkemmin turvallisuusverkon palveluista ja palveluntuottajan tehtävistä sekä turvallisuusverkon palvelujen laadusta, toimivuudesta, tietoturvallisuudesta, kustannustehokkuudesta ja tilannekuvasta. Asetuksella säädetään myös varautumisesta, tietoturvallisuusvaatimuksista, palvelujen käyttöönotosta ja hyväksymisestä sekä turvallisuusverkkotoiminnan neuvottelukunnan tehtävistä.

Verkko- ja infrastruktuuripalvelut

Puolustusvoimien rakentama ja hallinnoima sekä julkisen hallinnon verkkoturvallisuutta edistävän hankkeen aikana (2009-2014) laajennettu viestintäverkko muodostaa turvallisuusverkon koko maan kattavan tiedonsiirtoverkon ja sen avulla tuotettavat verkko- ja infrastruktuuripalvelut. Verkko- ja infrastruktuuripalveluiden toimintosiirto toteutettiin liikkeenluovutuksena puolustusvoimilta ja rajavartiolaitokselta Suomen Erillisverkot Oy:lle. Hyvä valmistelu ja siirron edellytysten kontrollointi sekä tiivis yhteistoiminta yhtiön ja puolustusvoimien kesken varmistivat, että siirto tapahtui ilman toiminnalle aiheuttaneita häiriöitä. Lisäksi yhtiön kanssa on käyty jatkuvaa vuoropuhelua, jolla on varmistettu että aiempi korkea turvallisuuskulttuuri on säilynyt yhtiön toimintatavassa.

Turvallisuusverkon verkko- ja infrastruktuuripalveluiden käytön arvioidaan olevan suunnitellussa laajuudessa vuoden 2018 kuluessa. Turvallisuusverkkohankkeen rahoituksella hankittu verkkoinfrastruktuuri on tehokkaassa käytössä. Vanhempaa verkkoinfrastruktuuria uusitaan vuosittain, myös verkon varmuuksia parannetaan edelleen turvallisuusverkkotoiminnan ohjauksessa määritetyillä resursseilla. Verkkoinfrastruktuurin osalta ei ole näköpiirissä merkittävää lisärahoituksen tarvetta lähivuosina.

Tieto- ja viestintätekniset palvelut ja integraatiopalvelut

Sisäministeriön alainen Hallinnon tietotekniikkakeskus toteutti julkisen hallinnon verkkoturvallisuutta edistävän hankkeen aikana turvallisuusverkon tieto- ja viestintätekniset palvelut sekä integraatiopalvelut. Valtioneuvoston päätöksellä toimeenpantiin tieto- ja viestintäteknisten palveluiden sekä integraatiopalveluiden toiminto- ja tehtäväsiirrot Hallinnon tietotekniikkakeskuksesta (HALTIK) Valtion tieto- ja viestintäteknikkakeskus Valtoriin 1.6.2016. Valtorissa tieto- ja viestintäteknisten palveluiden tuotanto on eriytetty erilliseen turvallisuusverkko yksikköön (VTUVE). Toimintosiirtoja ennen varmistettiin, että vastaanottava organisaatio täyttää varautumiselle, valmiudelle ja turvallisuudelle määritetyt kriteerit, jotka määritettiin osin TUVE hankkeen aikana ja tarkennettiin valtiovarainministeriön johdolla vuoden 2015 aikana.

Arvioitaessa toimintosiirtoa noin viiden kuukauden toiminnan perusteella, voidaan alustavasti arvioida, että turvallisuusverkkotoiminnan tavoitteiden toteutuminen korkean käytettävyyden turvaamisessa, tietoturvan varmistamisessa sekä myös poikkeusolojen tarpeet huomioivan, korkeaa varautumista edellyttävän resursoinnin osalta on onnistunut.

Turvallisuusverkon tieto- ja viestintäteknisten palveluiden käyttöönotto on edennyt muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta suunnitellusti. Tieto- ja viestintäteknisiä palveluita kehitetään edelleen, jotta käyttäjien vaatimukset helppokäyttöisyydestä ja toisaalta turvallisuudesta voidaan yhdistää.

Turvallisuusverkon palveluntuotannon arviointi

Turvallisuusverkon palveluntuotanto on onnistuneiden toimintosiirtojen jälkeen organisoitu osin valtion omistamaan yhtiöön ja osin valtion virastoon. Valtiovarainministeriö ei ainakaan toistaiseksi ole havainnut tästä järjestelystä olevan haittaa turvallisuusverkon käyttäjille, toiminnan turvallisuudelle tai poikkeusoloihin varautumiselle. Palveluntuottajat ovat tarkentaneet ja yhtenäistäneet viranomaiskäyttäjien kanssa laadittuja sopimuksia palvelujen toimittamisesta kuluvan vuoden aikana. Käyttäjien toiveiden mukaisesti pääsopijana on Valtion tieto- ja viestintäteknikkakeskus Valtori, joka integraattoriroolinsa mukaisesti yhdistää turvallisuusverkon palvelut käyttäjien muihin palveluihin.

Turvallisuusverkkotoiminta edellyttää jatkuvaa laitteiden, tilojen ja järjestelmien ylläpitoa sekä kehittämistä. Myös henkilöstön osaamista on ylläpidettävä jatkuvasti. TUVE-hankkeen aikana tehtyjen investointien ylläpito ja uudistaminen vaatii noin 15-20 milj. euron vuotuisen rahoituksen, jotta laitekanta ja järjestelmät pysyvät ajan tasalla. Tämä rahoitus on sisällytetty käyttäjiltä perittäviin palvelumaksuihin ja sen käyttöä ohjataan ja seurataan turvallisuusverkkotoiminnan ohjauksessa.

Turvallisuusverkon käyttäjät ovat esittäneet, että virastoille kohdistettuja maksuja tulisi alentaa, koska virastojen käytettävissä oleva rahoitus on pienentynyt. Samalla käyttäjäkunta on kuitenkin esittänyt vaatimuksia palvelujen kehittämiseksi. Lyhyen aikavälin keinona rahoituksen riittävyyden turvaamiseksi on turvallisuusverkon käytön laajentaminen laissa määritettyyn laajuuteen, jolloin yhteisiä kustannuksia voitaisiin jakaa virastojen kesken ja käyttäjämäärään perustuvaa hintaa/käyttäjä alentaa. Turvallisuusverkon palvelujen käyttöönottoja on viivästyttänyt mm. valtioneuvoston hallintotoimintojen uudelleenjärjestelyt sekä pelastustoiminnan ja ensihoidon organisoimien muutokset osana SOTE- ja maakuntauudistuksia ja osin myös puolustusvoimauudistus.

Alihankinta ja virkavastuu

Perustuslakivaliokunta piti tärkeänä, että turvallisuusverkkotoimintaan liittyvän alihankinnan laajuus rajoitetaan välttämättömään ja määritellään tarkemmin alihankinnan laajuus. Turvallisuusverkon palveluiden alihankinta on toistaiseksi pystytty rajoittamaan vain välttämättömimpään. Suuremmassa mittakaavassa alihankinnan käyttö saattaisi tulla tarkasteltavaksi järjestelmien tai laitteiden uusimislanteissa, mikäli palveluntuottajien omaan osaamisen tai palvelutuotannon infrastruktuurin kehittämiseen ei kohdennettaisi riittävästi resursseja. Laissa säädettyjä alihankintamenettelyä ja siihen liittyvää rikosoikeudellisen virkavastuun ulottamista alihankkijan päättävissä elimissä toimiviin henkilöihin sovellettaessa on havaittu, että lain hengen toteuttaminen edellyttää alihankinnan tarkempaa määrittelyä, jotta ohjaukseen ja valvontaa käytettävät resurssit voidaan kohdentaa toiminnan kannalta oleelliseen. Tästä johtuen on valtiovarainministeriö noudattanut sille esitettyjen hankintalausuntopyyntöjen ohjauksessa seuraavia periaatteita:

- 1) Turvallisuusverkon palveluntuottajat tarvitsevat palveluita tuottaessaan tietoteknisiä laitteita sekä niihin liittyviä ylläpitopalveluita. Laitteiden korjauspalvelun (Fyysinen korjaus) lisäksi tietotekniset laitteet ja järjestelmät vaativat toimiakseen ohjelmistoja. Alihankinnaksi luetaan sellaiset ulkoa ostetut korjauspalvelut ja ohjelmistojen ylläpitopalvelut, joita palveluntuottaja ei voi poikkeusoloissa korvata varajärjestelyillä esim. vaihtolaitteilla. Käsitellyissä tapauksissa ei toistaiseksi ole tullut vastaan tarvetta alihankkijan käytölle.
- 2) Turvallisuusverkon palveluntuottajat tarvitsevat palveluja tuottaakseen ulkoisia tukipalveluja kuten talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut, siivouspalvelut ja muut kiinteistöjen ylläpitopalvelut, joiden puuttuminen vaikeuttaa, muttei estä palveluntuotantoa. Tällaisten tukipalveluiden hankinnan ei ole katsottu olevan laissa tarkoitettua alihankintaa. Näiden toimintojen osalta palveluiden saatavuus on pyritty turvaamaan sopimukseen sisältyvillä ehdoilla. Erityisesti palveluntuottajan toiminnassaan käyttämien kiinteistöjen sähkönsaanti on turvattava kaikissa tilanteissa esim. akustoilla tai varavoimajärjestelmillä
- 3) Turvallisuusverkon palveluntuottajat tarvitsevat palveluita tuottaessaan ulkoisia tukipalveluita, jotka ovat välttämättömiä jatkuvuuden turvaamiseksi, eikä niitä voida korvata omalla toiminnalla resurssi- tai osaamissyistä. Tällöin on kyseessä turvallisuusverkon alihankinta. Tällaisia toimintoja ovat mm. varaosa- ja vaihtomateriaalin varastointi ja niihin liittyvät kuljetukset sekä kaapeliverkon viankorjaus maa- ja merialueella. Näiden toimintojen osalta alihankkijan kanssa tehdään pitkäaikainen yhteistyösopimus, varautumis- ja turvallisuusvelvoitteinen.
- 4) Turvallisuusverkon palveluntuottajat eivät välttämättä pysty itse osaamis- tai resurssisyistä tuottamaan kaikkia käyttäjien tarvitsemia tieto- ja viestintätekniisiä palveluita. Tällöin kyseen voisi tulla ulkoisen palveluntuottajan käyttö eli turvallisuusverkon alihankinta. Tällaisia kokonaan ulkopuolisen palveluntuottajan alihankintana toteutettuja palveluita on tunnistettu olevan muun muassa palvelutuotantotilojen energiavarmuuden turvaamisessa sekä ko. tilojen huolto- ja ylläpitotoiminnoissa.

Tärkeys- ja ensisijaisuusmäärittely

Turvallisuusverkon tärkeys- ja ensisijaisuusmäärittelyt luovat pohjan palveluiden palauttamiselle häiriötilanteissa. Toistaiseksi häiriötilanteet ovat olleet lähinnä teknisiä, ICT-palveluiden tuottamisessa ajoittain ilmeneviä häiriöitä. Näissä tilanteissa palvelut on voitu palauttaa normaaleja ennalta sovittuja

menettelyjä noudattaen. Palvelujen palauttamisessa ei ole tarvinnut soveltaa erityisiä tärkeys- ja ensisijaisuusmäärittelyjä vaan palvelut on palautettu pääsääntöisesti yhtäaikaaisesti kaikille käyttäjille. Häiriötilanneharjoittelussa ja varautumissuunnittelussa on todettu, että tärkeys- ja ensisijaisuusmäärittelyt ovat tilannesidonnaisia ja on haastavaa luoda yhtä ainoaa menettelyä, jota voidaan soveltaa kaikkiin tilanteisiin. Erilaisissa tilanteissa palveluiden palauttamista on tarkasteltava muun muassa järjestelmitäin (esim. järjestelmän merkitys yksittäiselle käyttäjälle tai kaikille käyttäjille), yhteysväleittäin (mikä on yhteysvälin merkitys yksittäiselle käyttäjälle tai kaikille käyttäjille) sekä käyttäjien vaikutuksella toiminnoille (esim. toiminnon merkitys ihmishenkien pelastamiselle).

Toiminnan käynnistysvaiheessa on painopiste ollut normaaliolojen häiriötilanteiden ja muutostilanteiden hallinnan yhteistoiminnan ja käyttäjäviestinnän vakioimisessa. Tämän lisäksi on järjestetty yhteisiä suunnittelutilaisuuksia palveluntuottajien johdolle ja harjoituksia, joissa palveluntuottajilla on ollut mahdollisuus kouluttaa asiantuntijoitaan ja harjoitella yhteistoimintaa häiriöhallintaan liittyen.

Ohjaus ja valvonta sekä turvallisuusverkon kustannukset ja käytöstä perittävät maksut

Eduskunta oli vastauksessaan (EV 245/2014) tehnyt merkittäviä muutoksia hallituksen esitykseen (HE54/2013) koskien turvallisuusverkkotoiminnan ohjausta. Ohjausta koskevat asiat on koottu TUVE-lain 14§:ään. Keskeisimpänä muutoksena oli ohjauksen ulottaminen palvelutuotannon operatiiviselle tasolle. Valtiovarainministeriölle annettiin lopullisessa eduskunnan vastauksessa hallituksen esitystä laajempi valikoima työkaluja ohjaukseen, kuten määräyksenanto- ja valvontatoimivalta.

Turvallisuusverkon ohjaustoimintaa on arvioitu syksyn 2015 – alkukevään kevään 2016 aikana Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuksessa. Tarkastuksen loppuraportti (VTV 14/2016) julkaistiin kesäkuussa 2016. Keskeisimpänä tarkastuksen havaintona on, että ohjausrakenteen mukainen toiminta on lähtenyt hyvin liikkeelle. Lisäksi raportissa todetaan, että verkko- ja infrastruktuuripalveluiden tuottajan, Suomen Erillisverkot Oy:n yhtiömuotoinen organisaatio ei ole osoittautunut toiminnan kannalta keskeiseksi eikä yhtiön ohjauksen jakautuminen kahdelle ministeriölle ole muodostunut toiminnan esteeksi.

Tarkastuskertomuksessa on esitetty tarkastusviraston suosituksina: 1) Valtiovarainministeriön tulee varmistaa, että ohjauksessa ymmärretään ja huomioidaan käyttäjäorganisaatioiden toiminnalliset tarpeet 2) Valtiovarainministeriön on huolehdittava turvallisuusverkkotoiminnan ohjauksen tiivistä kytkeytymisestä julkisen hallinnon ICT-kokonaisuuden ohjaukseen 3) Valtiovarainministeriön on tehtävä päätös pysyvämmästä rahoitusmallista 4) Valtiovarainministeriön on suunniteltava ja kuvattava ohjauksen prosessit. Valtiovarainministeriö on käynnistänyt tarkastuskertomuksessa esitettyjen suositusten mukaiset toimenpiteet.

Ensimmäisen suosituksen toimeenpano oli käynnistetty jo ennen tarkastuskertomuksen julkaisua. Turvallisuusverkkotoiminnan ohjaustoiminta organisoitiin TUVE-lain edellyttämiltä osin välittömästi lain voimaantulon jälkeen. Lain 16§:n mukaisesti Suomen Erillisverkot Oy:n ja Suomen turvallisuusverkko Oy:n hallitukseen on nimetty turvallisuusverkkotoimintaa ohjaavien viranomaisten edustus. Lain 17§:n mukainen turvallisuusverkkotoiminnan neuvottelukunta on käsitellyt mm. toimintosiirtoihin, rahoitukseen, käytön laajentamiseen, alihankinnan perusteisiin, käyttäjien tarpeisiin sekä varautumiseen ja turvallisuuteen liittyviä asioita. Turvallisuusverkkotoimintaan liittyvien asioiden valmistelua ja valtiovarainministeriön päätöksentekoa tukemaan on neuvottelukunnan lisäksi perustettu arkkitehtuuriryhmät sekä asiakas- ja yhteistyöryhmä. Asiakas- ja yhteistyöryhmän nimenomaisena tarkoituksena on käsitellä käyttäjien toiminnallisia tarpeita ja valmistella asiaa koskevia linjauseesityksiä neuvottelukunnalle, jonka jälkeen valtiovarainministeriö tekee tarvittavat päätökset. Tällä käsittelymekanismilla pyritään konsensukseen ja varmistamaan, että palvelutuotannossa voidaan yhteen sovittaa parhaalla mahdollisella tavalla turvallisuusverkon korkean varautumisen ja turvallisuuden vaatimukset käyttäjien jokapäiväiseen toiminnalliseen tarpeeseen.

Toisen suosituksen osalta valtiovarainministeriö toteaa, että TUVE-ohjauksen ja muun julkisen hallinnon ICT-ohjauksen yhteensovittamisen tarve on tunnistettu. Erityisesti on kiinnitetty huomiota, että valtiovarainministeriön on yhdessä Valtorin kanssa täsmennettävä eräitä turvallisuuteen ja varautumi-

seen liittyviä linjauksia perustietotekniikkapalveluiden osalta. Käsittelyssä on mm. tietoliikenteeseen, konesaleihin, viestintäpalveluihin sekä pilvipalveluiden käyttöön liittyviä perusteita. Näiden perusteella valtion virastoille voidaan jatkossa valita paremmin tarkoituksenmukainen tietojenkäsittely-ympäristö.

Myös kolmannen suosituksen osalta toimenpiteet ovat käynnissä. TUVE-toimintaan liittyvien kustannusten käsittelyä on tarkennettu ja niistä tuotetaan tietoa käyttäjille. Turvallisuusverkkotoiminnan rahoitusmallin voidaan katsoa vakiintuneen kesällä 2016 turvallisuusverkkotoiminnan neuvottelukunnassa tehtyjen linjausten jälkeen. Rahoitusmalli perustuu käyttäjiltä kerättäviin palvelumaksuihin, jotka sisältävät myös pääosan palvelujen kehittämiseen tarvittavasta rahoituksesta. Merkittävänä muutoksena vuodelle 2017 on uusien käyttäjien liittäminen viestintäverkkoon työasemamäärään sidotun kuukausittaisen verkkomaksun perusteella. Tämä on mahdollista STUVE:lle yhteisellä päätöksellä synnytetyn, uusien käyttäjien liittämiseen tarkoitetun, investointivaruksen ansiosta.

Tieto- ja viestintäteknisten palveluiden käyttöönotosta aiheutuvat kustannukset on TUVE-hankkeen jälkeen veloitettu suoriteperusteisesti käyttäjäorganisaatioilta. Valtiovarainministeriö rahoitti kuitenkin valtioneuvoston ministeriöiden valmiustoiminnan tarvitsemien TUVE-palveluiden käyttöönottoa, koska tähän oli käytettävissä jo hankkeen aikana varattu rahoitusta. Jatkossakin tulee harkittavaksi, onko joidenkin käyttäjäryhmien käyttöönottoa perusteltua tukea keskitetyllä rahoituksella.

Neljännän toimenpiteen osalta suunnittelutyö on käynnissä. Ohjauksen prosessit on pääosin luonnosteltu ja asiaa on käsitelty eri ryhmissä. Tavoitteena on ottaa tarkennetut ohjauksen prosessit käyttöön vuoden 2017 alkupuolella.

Henkilöstön aseman järjestäminen

Toimintosiirtojen yhteydessä siirrettiin puolustusvoimista Suomen Erillisverkot Oy:öön ja edelleen sen tytäryhtiöön Suomen turvallisuusverkko Oy:öön 143 henkeä ja Hallinnon tietotekniikkakeskuksesta Valtorin TUVE-yksikköön 334 henkeä. Henkilöstön asema järjestettiin hyvän työnantajan periaatteiden mukaisesti. Suomen turvallisuusverkko Oy:ssä valmistaudutaan virkaehtosopimuksen päättymiseen keväällä 2017, jonka jälkeen siirtyneeseen henkilöstöön sovelletaan yhtiön työehtosopimusta. Valtorin TUVE-yksikköön siirtyneen henkilöstöön sovelletaan edelleen valtion virkaehtosopimusta. Valtorin TUVE-yksikön palkkausjärjestelmästä ei vielä tätä kirjoitettaessa ole yhteisymmärrystä, mutta pyrkimyksenä on saada aikaan koko Valtoria koskeva yhtenäinen palkkausjärjestelmä. Merkittävää on huomata, että siirtojen yhteydessä ei ennakoon esitetyistä arvioista huolimatta menetetty osaavaa henkilöstöä, muutamaa yksittäistä poikkeusta lukuun ottamatta.

Eräiden toiminnallisten tietojärjestelmien kehittämisen mahdollistaminen

Hallintovaliokunta kiinnitti mietinnössään huomiota eräiden sisäministeriön hallinnonalan isojen toiminnallisten tietojärjestelmähankkeiden kehittämisedellytysten ja käyttöönoton turvaamisen. Asiaa on käsitelty asianomaisten tahojen kanssa useaan otteeseen ja lopputulemana on päästy kaikkia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun, joilla kyseisten tietojärjestelmien toiminnallisuudet, käyttöönotto, käyttö turvallisuusverkossa on turvattu.